

rat eos capere terra, ut habitarent simul : erat quippe substantia eorum multa, et nequibant habitare communitate.

Obj. III. Dividi ab amico fideli et probo propter frigidum illud meum et tuum, est omnino culpabile ; atqui Loth videtur propterea se separasse ab Abram, cum ipse Abram dicat y. 8. Ne quæso sit iurgium inter me et te ; et Loth revera elegerit terram magis fertilem et irriguam ; ergo.

R. Neg. min. ad primam prob. dico, quod Abram non agat de iurgio præsentis, sed de eo quod inter eos exurgere potuisset, si conjuncti mansissent, cum enim jam esset facta rixa inter pastores gregum Abram et Loth y. 7 ; et præcedente iurgio famulorum, res dominorum suorum curantium, non raro inter ipsos dominos iurgium subsequatur : separationem petiit Abram dissidii periculum vitaturus ; sicque paucorum et aquarum (quibus maxime indigebant) pecoribus suis abundantiam invenerunt.

Solutionis hujus substantiam reperies apud S. P. Aug. lib. XVI de Civ. Dei, cap. XX, ubi inter cætera ait : Loth a patre suo Abram in terram Sodomorum salva charitate discessit.

Deinde cap. XXI ita exorditur : Cum ergo digressi essent, separatimque habitarent Abram et Lot necessitate sustentandæ familiæ, non fœditate discordiæ... Dominus dicit etc.

Ad secundam prob. dico, quod Loth elegerit terram magis fertilem et irriguam ex divina providentia (quæ introductum est, ut in divisione bonorum senior tanquam prudentior dividat, et junior tanquam magis simplex eligat) quæ ipsum destinabat ad persecuciones, Abram autem ad gloriam ; ut patet in subsequentibus hujus libri.

Inst. Loth propter istam divisionem, et contractam societatem cum Sodomitis non tantum plurima indigna ab ipsis perpessus est, sed omnibus etiam bonis spoliatus, cum tota sua familia in captivitatem abductus, etc. vix vitam salvare potuit.

R. Quamvis hæc societas causa occasionalis fuisset omnium tribulationum Loth, non sequitur tamen quod gravem quorundam calumniam, aut Hebræorum acerrimam correptionem vir ille justus fuerit promeritus ; cum vel leve peccatum similibus penis in hoc mundo plecti possit.

Cæterum cum Scriptura ipsum desuper non culpet, nec omnes afflictiones justorum sint pœnæ peccatorum eorum, nequidem probari potest quod leve peccatum hic commiserit.

QUÆSTIO II. — QUOMODO ABRAHAM POTUERIT EX UNO LOCO OMNEM TERRAM CHANAAN SEMINI SUO PROMISSAM CONSPICERE.

Vers. 12. Abraham habitavit in terra Chanaan. Vox Chanaan sumitur late et stricte : late sumpta significat totam Palæstinam, et sic Loth potest etiam dici habitasse in terra Chanaan, licet habitaverit prope Jordanem. Quamvis enim alii populi præter Chanaanæum Palæstinam inhabitaverint ; nihilominus tota illa regio a populo Chanaanæo, tamquam a præcipuo, Chanaan

sive Chanaanæa dicta est. Strictè vero significat partem a Jordane remotiorem, quam inhabitabat Chanaanæus, et hoc modo Abram dicitur habitasse in terra Chanaan, Loth autem non in Chanaan, sed in Sodomis ubi Pherezæi habitabant.

y. 14. Dixitque Dominus ad Abram... y. 15. Omnem terram, quam conspicias, tibi dabo, et semini tuo usque in sempiternum. Existimat Pererius Deum in imagine, ministerio Angelorum formata, graphice et perfecte repræsentasse Abræ omnia, quæ in ea terra conspicienda erant. Quomodo etiam putat eandem terram visam esse a Moysè Deut. XXXIV, 1 ; atque ita quoque diabolus ostendisse Christo omnia regna mundi Matth. IV, 8 : quam sententiam, tanquam satis probabilem, nonnulli alii amplectuntur recentiores. Attamen

R. et dico I. Optime difficultatem propositam dissolvit S. P. Aug. Q. 28 in Gen. dicens : Queritur hic quomodo intelligatur tantum terræ promissum esse Abraham et semini ejus, quantum poterat oculis circumspicere per quatuor cardines mundi. Quantum est enim quod ad terram conspiciendam acies corporalis visus possit attingere ? Sed nulla est quæstio, si advertamus non hoc solum esse promissum : non enim dictum est, « Tantum terræ dabo tibi quantum vides, sed, Tibi dabo terram quam vides. » Cum enim et ulterior undique dabatur, profecto hæc præcipue, quæ videbatur, dabatur.

Deinde, ut observat ibidem S. doctor, attendendum est quod sequitur, quoniam ne putaret etiam ipse Abraham hoc solum promitti terrarum, quod aspiciere vel circumspicere posset, « surge, inquit, et perambula terram in longitudine ejus et latitudine, quia tibi dabo eam : » ut perambulando perveniret ad eam quam oculis uno loco stans videre non posset.

Nota ubi hic dicitur : Tibi dabo et semini tuo, particulam et sumendam esse exegetice, sic ut habeat vim explicandi, ut sensus sit : Dabo tibi in semine tuo, vel : Dabo posteris tuis in tui gratiam.

Dico 2. Significatur autem ea terra (scilicet Chanaan) quam primus populus accepit Israel semen Abraham secundum carnem, non illud latius semen secundum fidem : quod ne taceretur dictum est ei, futurum sicut arenam maris, secundum hyperbolem quidem, sed tamen tantum, quod numerare nullus posset, inquit S. P. eodem loco. Vel, ut hic dicitur y. 16. Sicut pulverem terræ. Quod etiam ad Israelitas extenditur : Quia et illius gentis unius multitudo, quæ secundum carnem nata est ex Abraham per ejus nepotem Jacob, in tantum crevit, ut pene omnes partes orbis impleverit, ait S. P. lib. XVI de Civ. Dei, cap. XXI.

P. quomodo dicatur : Usque in sempiternum, cum Israelitis terra illa temporaliter data sit.

R. Quia nullus possessionis illius terminus hic a Deo præfigitur, ita ut illam perpetuo possidere potuissent, si Dei mandatis obtemperassent. Vide Levit. cap. XXVI, a y. 21 usque ad 44 : item Deut. cap. IV, 25 et 26 : et cap. XIX, 9.

Quatuor reges commisso prælio contra Pentapolitas, auferunt omnem substantiam Sodomorum et Gomorrhæ, et Loth, nepotem Abræ abducunt, quem Abram, cæsis quatuor regibus, liberat ; quare pro victoria gratias agens pendit decimas Melchisedæcho sacerdoti, a quo et benedicitur : Venerunt itaque Chodorlahomor, rex Ælamitarum seu Persarum, qui ab Ælam filio Sem prognati, dicti sunt Ælanitæ, et tres alii reges cum eo ; scilicet Amraphel rex Sennaar, id est, rex Babylonis, ut colligitur ex cap. XI, 2, et Arioch rex Ponti, ac denique Thadal rex gentium, scilicet Galilææ superioris, quæ dicta est Galilæa gentium, eo quod a vicinis gentibus, Arabibus et Ægyptiis (teste Strabone, lib. XVI) propter fertilitatem, et mercimoniorum ob insignes portus opportunitatem incoleretur. Hi quatuor reges inierunt bellum contra quinque, scilicet contra reges Sodomæ, Gomorrhæ, Adamæ, Seboim, et Segor, alias Balæ. Causa belli fuit, quod hi quinque reges rebellassent regi Chodorlahomor, a quo subjugati erant, et cui annis duodecim servierant ; ut constat ex y. 4. Locus ad quem convenerunt fuit vallis sylvestris, id est arboribus consita instar sylvæ, quæ post conflagrationem Sodomorum dicta est Mare salis, sive Mare salsum, et Mare mortuum, siquidem post conflagrationem mersit Deus Pentapolim aquis salis, ut nullum animal ibi vivere posset, et ideo Mare mortuum dicta est. Victoria cessit Chodorlahomor et tribus aliis regibus ipsi confederatis ; ex quo discimus, Deum punire impios per impios.

QUÆSTIO I. — UNDE ABRAHAM HIC VOCETUR HEBRÆUS, ET AN JUSTE IRRUERIT IN REGES QUI ABDUXERANT LOTH.

Postquam præfati reges victores tulissent omnem substantiam Sodomorum et Gomorrhæ, atque abduxissent Loth qui habitabat in Sodomis ; unus qui evaserat nuntiavit Abram Hebræo ; ut dicitur y. 15 : hinc nascitur prior pars quæstionis propositæ. Ad quam

R. et dico Abram ejusque posteri, Israelitæ scilicet seu Judæi, principaliter ex Heber, qui pronepos fuit Sem, Hebræi appellati sunt.

Prob. I, ex S. P. Aug. lib. XVI de Civ. Dei c. III ita scribente : Hoc verum est, quod ex Heber (quem tanquam patriarcham ponit) HEBRÆI appellati sunt : ac deinde una detracta littera HEBRÆI : quam linguam solus Israel populus potuit obinere. Eandem sententiam etiam tradunt S. Hieron. in epist. ad Minerium et Alexandrum, Isidorus, Beda, Abulensis, Pererius, et alii communiter.

Prob. III, ex cap. X, 21, ubi dicitur : De Sem quoque nati sunt, patre omnium filiorum Heber. Ad quæ verba reflectens S. P. loco jam cit., Non frustra, inquit, ipse (Heber) primus nominatus est in progenie veniente de Sem : et prælatus est etiam filiis, cum sit quintus nepos ; nisi quia verum est quod traditur, ex

illo HEBRÆOS esse cognominatos tanquam HEBRÆOS. Itaque Moyses appellans Sem patrem filiorum Heber, quidquam perinsigne dicere voluit ad laudem Sem, et ad declarandam dignitatis ejus excellentiam ; videlicet quod Sem pater fuerit populi Dei, et tot tantorumque virorum, qui in eo populo claruerunt, qui non solum filii, id est posteri, fuerunt Heber, verum ab ipso etiam nominati sunt Hebræi, et eorum lingua Hebræa dicta est.

Obj. I. Quidni Hebræi dicti sint ab Abram tanquam Abbræi.

R. id admitti non posse ; quia eadem videtur esse ratio originis et appellationis gentis Hebrææ, quæ et linguæ : jam autem certum videtur quod lingua Hebraica nomen suum sortita sit ex Heber, eo quod in confusione linguarum, de qua cap. XI, penes solum Heber et familiam ejus manserit : ergo etiam ex Heber gens Hebraica nomen suum sortita videtur. Præterea Abram scribitur per Aleph, et Hebræus per Ain ; ut observat a Lapide.

Inst. Moyses non appellavit Abram Hebræum, nisi postquam is ex Mesopotamia, trajecto Euphrate, venit in terram Chanaan ; ergo quando hic y. 13 Abram dicitur Hebræus, non dicitur ab Heber, sed quia transivit Euphratem, trans quem antea habitaverat ; adeoque Hebræus idem est ac transiens Euphratem ; sicuti qui habitant, aut habitaverunt trans Alpes, dicuntur Transalpini, licet alio migrent. Proinde nomen Hebræi non ab Heber, sed ab Abram, postquam jam in terram Chanaan transierat, impostum est.

Potest id confirmari ex eo quod LXX loco Hebræi legant transitorem, et S. P. Aug. Q. XXIX super Gen. transfluvialem : quod etiam exprimi videtur Josue XXIV his verbis : Trans fluvium habitaverunt patres vestri ab initio, Thare pater Abraham et Nachor, servieruntque diis alienis. Tuli ergo patrem vestrum Abraham de Mesopotamiæ finibus, et adduxi eum in terram Chanaan, multiplicavique semen ejus, etc.

R. Eodem, qui ab Heber Hebræi dicti sunt, etiam a transitu Euphratis Hebræos fuisse postea appellatos. Cæterum hæc Hebræi appellatio non est prima et originalis, sed accessoria.

Declaratur : Sunt qui ratione familiæ appellantur Romani, Bruxellenses, etc., et postea ratione habitationis (si quando Romæ aut Bruxellis habitent) eodem nomine appellari possunt : sed sicuti appellatio ex habitatione loci petita, non est in simili casu nisi accessoria, et altera sola prima ac originalis ; ita pariter appellatio Hebræi ex transitu Euphratis desumpta, non nisi accessoria esse videtur.

Ad illud autem quod dicitur, Moysen non appellatione Abram Hebræum, nisi post transitum Euphratis, facile respondetur dicendo, quod Moyses nihil scripserit de vita et moribus Abræ, respectu temporum quæ transitum fluvii Euphratis antecesserunt : unde cum Moyses vitam et mores Abræ tantummodo describere incipiat, postquam ex mandato Dei, patria deserta, in Chanaanitidem venerat, etiam tunc de-

mum (et quidem post eladem Sodomorum et captivitatem Lot) illum appellavit *Hebræum*, addita simul nova per populos, quibus deserta Chaldaea cohabitabat, nomenclaturæ occasione; quod scilicet trans fluvium venisset.

Obj. II. Ex hac sententia sequitur quod omnes posterius Heber dicendi sint *Hebræi*: adeoque Ammonitæ et Moabitæ, item illi qui ab Heber per filium Jeetan progeniti, varias gentes in India condiderunt, *Hebræi* nuncupandi fuerunt.

R. Neg. sequelam, et dico nomen *Hebræorum* solum competere illis posteris Heber qui ab ipso recta linea usque ad Abram propagati, linguam Hebraicam, quæ primigenia fuit, et a domo Heber post linguarum divisionem retenta, acceperunt; eandemque per Abram, Isaac et Jacob sive Israel, itidem recta linea cum vera fide et pietate traxerunt. Unde quemadmodum in opposita sententia Ismaelitæ et Madianitæ, quamvis ex duobus filiis Abraham Ismael et Madian propagati forent, non tamen dicti sunt *Hebræi*, quia nempe isti non fuerunt illi Abrahamæ posterius, in quibus lingua Hebraica cum vera fide, etc. permansit: ita propter eandem rationem in nostra sententia Ammonitæ, etc., non sunt dicti *Hebræi*, quamvis ex Heber propagati forent. Itaque populus Israel ad gentem Hebraicam tantum pertinuit; quia linguam (Hebraicam) solus Israel populus potuit obtinere: in quo Dei civitas et in sanctis peregrinata est, et in omnibus sacramento adumbrata, inquit S. P. lib. XVI de Civ. Dei, cap. III.

Inst. Ergo saltem Moyses, non tantum Abram, sed etiam ejus patrem Thare, et alios, recta linea ex Heber descendentes, certo appellasset *Hebræos*; quandoquidem illi juxta jam datam solutionem veri *Hebræi* fuerint.

R. Neg. illat. nam tametsi illi veri *Hebræi* fuerint, tamen non fuit opus meminisse nomenclaturæ a nomine patriarchæ Heber acceptæ; quia nempe de illorum vita et moribus rursus nihil scripsit Moyses, utpote qui eorum duntaxat generationes cap. XI enarravit. Cum itaque vitam et mores solius Abraham in historia Genesis primo describere incipiat, quia nempe iste inter posteros, recta linea ex Heber descendentes, specialissimus fuit, utpote qui in linea justorum ut summus patriarcha ponitur; videtur Spiritus S. nomenclaturam *Hebræi* primum in ipso specificatam voluisse. Licet igitur Moyses ipsum Abram non appellaverit *Hebræum*, nisi post cladem Sodomorum; tamen, juxta oppositam sententiam, inde non sequitur quod tunc demum illud nomen habuerit: ita pariter non sequitur quod aliqui ante Abram non fuerint appellati *Hebræi*; quamvis Moyses istius nomenclaturæ mentionem non fecerit.

Obj. III. Judæos ab Abram esse dictos *Hebræos*, docet S. P. Aug. lib. I de Cons. Evangel. cap. XIV: ergo saltem ante Abram nullus fuit dictus *Hebræus*.

R. S. P. istam sententiam retractasse lib. II retract. cap. XVI: ita enim scribit: *Quod dixi* (lib. I de Cons. Evangel.) *ex Abraham accepisse gentem He-*

bræorum, est quidem et hoc credibile, ut HEBRÆI velut HABRÆI dicti esse videantur: sed ex illo verius intelliguntur appellati qui vocabatur HEBER, de quo in lib. XVI de Civ. (cap. XI) satis disserui.

ŷ. 14. *Quod cum audisset Abram, captum videlicet Loth fratrem suum, numeravit expeditos vernaculos suos trecentos decem et octo.* Exprimitur hic numerus, ut victoria Abræ non tribuatur numero pugnantium, sed merito et æquitati causæ, divinæque providentiæ. Per *vernaculos* intelliguntur servi apud Abram nati, dicunturque *expediti*, quia ad pugnam instructi et exercitati erant, ne forte Abram, utpote extraneus, ab impiis et infidelibus, inter quos habitabat, opprimeretur.

ŷ. 15. *Et divisit sociis in plures turmas, ut a diversis partibus hostem invaderet, nec appareret quam parva manu pugnantium id aggredere, irruit super eos nocte, percussitque eos, somno, et forsitan etiam vino sepultos.* Justitia pugnae Abrami ex eo peti solet, quod Loth non posset abduci a rege Chodorlahomor: etenim cum ille nec indigena esset terræ Sodomorum, nec pro illa gente aut regione bellator fuisset inventus; sed esset ibi advena, et quietam atque innocentem duceret vitam, injustum plane erat, quod ipse omnibus bonis suis spoliaretur, et in miseriam servitutem abduceretur. Ergo tum vis charitatis fraternæ, tum respectus innocentiae Lot, juste impulit Abram, ut eum quoquo modo liberare conaretur.

Dices: Abram non solum Loth, ejusque familiam liberavit, sed omnem omnino prædam reduxit; ergo cum reges illi jure alios invasisset videantur (utique propter rebellionem), non apparet quare bellum Abræ hac ex parte non fuerit injustum.

R. Neg. conseq. nam cum in bello justo præda et bona partis hostilis cedant victori, jure belli Abram dominium omnis prædæ acquisivit; ac consequenter secum reducere potuit. Sunt alii qui cum Estio respondent, quod servitus, de qua ŷ. 4, non fuerit justa: sed per tyrannidem imposita: quippe Chodorlahomor Pentapolitas magis ambitione et libidine dominandi, ut apparet, quam justo aliquo titulo sibi subjugaverat; adeoque Abram omnem prædam, utpote injuste acquisitam, reducere potuit.

QUÆSTIO II. — QUIS ET QUALIS FUERIT MELCHISEDECH REX SALEM.

Resp. et dico 1. Melchisedech fuisse Spiritum S. aut virtutem quandam divinam (etiam ipso Christo majorem, ut refert S. Epiphanius Hæresi 55) quondam docuerunt hæretici dicti *Melchisedechiani*; de quibus S. P. Augustin. lib. de Hæres. ad Quodvultdeum, Hæresi 34 ita scribit: *Melchisedechiani Melchisedech sacerdotem Dei excelsi non hominem fuisse, sed virtutem Dei esse arbitrantur.* Ex quibus verbis patet, falso a quibusdam S. P. adscriptum esse librum Quæst. V. et N. Testam. in quo Q. 109 asseritur inter cætera, Melchisedech non hominem, sed Spiritum S. fuisse. Præterea cum Christus sit verus Deus, nullatenus dici potest Melchisedech fuisse virtutem divinam Christo majorem; quandoquidem Deo nihil majus esse possit.

Alii dixerunt Melchisedech fuisse ipsum Dei Filium. Origenes et Didymus ejus discipulus apud S. Hieron. epist. 126 angelum fuisse sentiunt; sed omnes isti hallucinantur, et errorem contra fidem docent; ut satis monstrabitur Q. seq. in resp. ad obj. II. Quare

Dico 2. Probabilius est Melchisedech fuisse aliquem ex regibus Chananæorum, qui inter impios Chananæos pius et sanctus vixit, verus et eximius Dei cultor. Ita sentiunt Theod., Hippol., Irenæus, Eusebius Cæsarensis, et alii apud S. Hieron. epist. citata.

Collige, Melchisedech non fuisse Sem filium Noe, ut volunt Hebræi; quos hic sequuntur Genebrardus et Tostatus. Quamvis enim anni quos Scriptura tribuit Sem, patientur illum usque ad hæc tempora (imo et ultra) vitam produxisse; attamen huic opinioni obstat, quod de Melchisedech dicatur ad Heb. VII: *Sine patre, sine matre, sine genealogia.* Etenim genealogia Sem in Scriptura est notissima.

Nec dicas Sem alio nomine quidem appellatum fuisse *Melchisedech*, et sub hoc nomine ejus genealogiam in Scriptura reticere, quia nempe Moyses eum sub nomine *Melchisedech* commemorans nihil de ejus genealogia scripsit.

Contra enim est 1. Quod ex nullo capite probari possit, Sem alio nomine fuisse vocatum *Melchisedech*; adeoque gratis fingitur. 2. Apost. loco statim cit. ŷ. 5 dicit, generationem Melchisedech extraneam esse, et omnino distinctam a genere et gente Levitarum. *Cujus autem, inquit, generatio non annumeratur ab eis, decimas sumpsit ab Abraham, etc.* At si Melchisedech fuisset Sem, ipsius generatio non fuisset levitis et sacerdotibus aaronicis extranea; nam hi Semum inter suos majores recta serie jure merito numerare poterant. Unde contra est 3. Quod Apost. in tam levi nominum ratione, tantum mysterii pondus, de quo illic disputat, non videatur voluisse collocare: præsertim cum Epistolam illam dirigeret ad eos, quibus dubitare non poterat, genealogiam Sem esse notissimam: ac proinde merito etiam timere poterat, ne Hebræi eluderent argumentum, quod ex taciturnitate genealogiæ, et initii ac finis dierum Melchisedech desumebat, ad demonstrandum excellentiam sacerdotii Melchisedech præ sacerdotio aaronico. 4. Si Melchisedech fuisset Sem, Levi tanquam existens in lumbis Semi æque deberet dici decimas accepisse, ac tanquam existens in lumbis Abræ decimas dedisse; atqui hoc est contra Apost. ergo. 5. Denique contra est, quod Sem et ejus posterius occupaverint Orientem: posterius vero Cham descendentes ex filio ejus Chanaan occupaverunt terram Chanaan, in qua erat Salem cujus rex erat Melchisedech. Itaque

Dico 3. Melchisedech fuit Chamæus et Chanaanæus, seu ex illis posteris Cham, qui progeniti sunt

ex filio ejus Chanaan. Et quamvis gens Chanaanæ esset a Deo maledicta; quia tamen hic Melchisedech erat eximius Dei cultor, Deus quoque non dedignatus est eum habere perpetui sacerdotii Christi Filii sui præcursorem, qui incruentum N. Legis sacrificium ad vivum adumbraret.

Dices: Juxta S. Epiphanius. Hæresi 66, Palæstina non in Chami, sed in Semi partem cessit; ergo licet Melchisedech non fuerit Sem, dici tamen potest fuisse ex ejus posteris: nam quamvis hi a Chanaanæis e Palæstina ejecti sint, et tempore Abræ ibi non amplius habitaverint, tamen illi soli ejecti videntur qui per lineam Arphaxad, Sale etc., nati sunt; non vero illi qui ex aliis ejus filiis exorti sunt: ac proinde nihil repugnat, quominus unus ex his fuerit Melchisedech.

R. Gratis dato ant. (quod tamen non videtur verum) negando conseq. quia sicuti omnia ista sine ullo fundamento adstruuntur, æque facile negari ac asseri possunt.

Deinde etiamsi aliqui ex posteris Sem ibidem supponerentur remansisse; quis tamen credet unum illorum, tempore Chananæorum toti Palæstinæ dominantium, adeo potentem evasisse, ut etiam unus ex istius terræ regibus foret, qualis erat Melchisedech?

Dico 4. Locus regni Melchisedech ŷ. 18 assignatur civitas Salem, quæ verisimiliter postea appellata est *Jebus* a Jebusæis, eoque nomine vocabatur, dum Israelitæ intraverunt terram promissionis; ut patet ex Josue XVIII, 28: postea autem ex utraque voce conjuncta, euphoniæ gratia mutata littera B in R, dicta est *Jerusalem*.

Et huic sententiæ, nempe quod Salem cujus rex erat Melchisedech, sit eadem urbs quæ postea dicta est Jerusalem, favent 1. Irenæus, Euseb. Cæsarensis et alii citati apud a Lapide et Pererium; item Josephus, lib. VII de bello Judaic. cap. XVIII; qui tradit eam a Melchisedech esse conditam. 2. Favet S. P. Aug. in Psal. XXXIII, Conc. I, ubi loquens de Christo sacerdote secundum ordinem Melchisedech, ita scribit: *Quis erat Melchisedech? Rex Salem. Salem civitas fuit antea illa quæ postea, sicut docti prodiderunt, Hierusalem dicta est. Ergo antequam ibi regnarent Judæi, ibi erat ille sacerdos Melchisedech, qui scribitur in Genesi sacerdos Dei excelsi.* 3. Favet Paraphrasis Chaldaica, quæ ŷ. 18 hujus cap. ita vertit: *Melchisedech rex Jerusalem.* 4. Favet huic sententiæ, quod mirifice augeat magnitudinem et mirabilitatem ejus mysterii, quod in persona et sacrificio Melchisedech continebatur. Siquidem sacrificio et mysterio Christi optime quadrare videtur, quod, sicuti ipse futurus erat rex et sacerdos in Jerusalem, ita Melchisedech, qui pluribus annis ante insigniter eum præfiguravit, ejusdem urbis rex et sacerdos fuerit. Dominum autem Jesum futurum regem Jerusalem prædixerat David Psal. II, illis verbis: *Ego autem constitutus sum rex ab eo super Sion montem sanctum ejus.* Idemque pridie mortis suæ in Jerusalem functus sacerdotali officio, instituit

sub specie panis et vini sacramentum et sacrificium Eucharistiæ, perpetuo deinceps in Ecclesia ad consummationem sæculi celebrandum.

Obj. I. S. Hieron. ep. 126 agitans hanc questionem, ita scribit: *Salem, non ut Josephus, et nostri omnes arbitrantur, esse Jerusalem nomen ex græco hebraicoque compositum, quod absurdum esse peregrinæ linguæ mixtura demonstrat, sed oppidum juxta Scythopolim (alio nomine vocatam Bethsan) quod usque hodie appellatur Salem, et ostenditur ibi palatium Melchisedech, ex magnitudine ruinarum, veteris operis magnificentiam ostendens... hæc ab eruditissimis gentis illius didicimus.*

R. Quamvis S. Hieron. nobis sit contrarius, nos tamen malumus alteri sententiæ, utpote inter antiquos communissimæ, hæc in parte adherere; præsertim cum rationes S. Hieron. non videantur esse efficaces. Etenim licet concederemus vocem *Jerusalem* esse compositam ex græco et hebraico, inde nihil concludi potest contra nos: nam illam urbem etiam nomine simplici appellatam esse *Salem*, prodiderunt docti; ut supra ex S. P. audivimus, atque etiam evinci videtur ex illo versiculo Psal. LXXV. *factus est in pace locus ejus.* Porro pro illo in pace, hebraice est in *Salem*: quæ vox ibi sine dubio significat urbem Jerusalem, sicut declarat quod proxime adjungitur, et habitatio ejus in *Sion*. Solet enim Scriptura duo hæc vocabula *Jerusalem* et *Sion* sæpenu-mero jungere in eadem sententia. Deinde quod fama illius gentis haberet, in præfato oppido ostendi ruinas palatii Melchisedech, rursus nihil probat; quia fama, præsertim popularis et vulgaris, sæpe inanis, futilis, et fallax est: et ita errore vulgi decipi potuit S. Hieron. et sane quod fama istius gentis hæc in parte futilis et fallax fuerit, videtur colligi posse ex lib. Josue, in quo inter reges a Josue victos quidem commemoratur rex Jerusalem, sed de rege alterius Salem nulla prorsus fit mentio: adeoque satis verisimile est, quod istud oppidum non fuerit civitas regalis; ac consequenter nec verum appareat, quod in eodem quondam residentiam suam tenuerit rex Melchisedech.

Obj. II. Si Melchisedech fuisset rex Jerusalem, non potuisset Abramo a cæde regum revertenti in via occurrere; nam in via qua a Dan revertebatur versus Sodomam, non occurrit urbs Jerusalem, sed præfatum oppidum Salem; ergo, etc.

R. Neg. ant. nam Abram a cæde revertens reduxit omnem substantiam et Loth fratrem suum ad convallem Save; ut patet ex *ÿ. 16 et 17.* Hæc autem vallis, teste Adrichomio in descriptione Tribus Manasse I, num. 24, incipit a mari Galiliæ circa Bethsan, et extenditur per totum descensum Jordanis usque ad mare Mortuum. Cum vero ab urbe Jerusalem (tenendo rectum iter versus Jordanem) tantum distet 12 aut 13 horis, nihil repugnat, quominus Melchisedech, cum audisset tam insignem Abre victoriam, tamque utilem universæ illi regioni, ex Jerusalem profectus sit, eique ad tale spatium obviam iverit. Præterea etiam commode dici potest, quod Abram

ex Dan et valle Save domum rediens in Hebron, sive ad convallem Mambre, nonnihil deflexerit versus Salem ad Melchisedech, ut regem tam piûm et tam celebrem viseret, utque per eum pro victoria gratias Deo ageret et sacrificaret. Melchisedech autem intelligens adventare Abram, procedit in occursum ejus. Quid quæso in his omnibus reperitur incommodi quoad viam, in qua Abramo occurrit Melchisedech?

Obj. III. Jerusalem tempore Abrami nondum erat condita; ergo illius rex non fuit Melchisedech.

Prob. ant. Jerusalem condita fuit in monte *Moria*, atqui in illo monte tempore Abrahami nondum constructæ erant domus, ædificia, etc. Ergo tunc nondum fuit condita.

Prob. min. Quia dum infra cap. XXII, 2 Deus Abrahamo præcepit, ut in illo monte immolaret filium suum Isaac, mons ille plenus erat vepribus, siquidem in illis vidit hærentem arietem; ut dicitur ibidem *ÿ. 5*: ergo etc.

R. Neg. ant. et ad prob. dico montem *Moria* quidem unum fuisse, sed in multos colles dissectum ac divisum. In una parte erat *Sion*, in qua postea erecta est arx David, juxta quam in area Ornan Jebusei a Davide coempta, Salomon templum construxit; ut habetur II Paral. III, 1. Alia pars montis *Moria* mansit extra urbem Jerusalem, posteaque dicta est *Mons Calvaria*, in quo et immolatus erat Isaac, et Christus, per Isaac præsignatus, immolatus fuit; ut in Gen. docet S. Hieron. ex traditionibus Hebræorum. Proinde ex argumento proposito non concluditur, Jerusalem post tempora Melchisedech demum esse conditam. Si autem quisquam prætendat Isaac immolandum ductum fuisse ad eam partem montis *Moria*, quæ appellatur *Sion*, nihil quoque evincet; nam et montem *Sion* antiquitus, imo et adhuc Davidis tempore ab ipsa urbe distinctum, et tum in eo necdum domos, sed duntaxat arcem ædificatam fuisse, satis clare patet ex II Reg. V, 9, et ex I Paral. XI, 7 et 8.

QUESTIO III. — AN MELCHISEDECH VERUM OBTULERIT SACRIFICIUM PRÆFIGURANS SACRIFICIUM MISSÆ.

Resp. et dico varias quidem easque præstantes successive temporibus fuisse sacrificii Missæ figuras; at nulla magis proprie illud adumbravit quam sacrificium Melchisedech, qui singulare quoddam, et aliis sacerdotibus præci temporis insolitum, panis et vini obtulit sacrificium. Clarissime id ipsum exprimit Scriptura.

1. Hic *ÿ. 18* dicens: *Melchisedech rex Salem proferens panem et vinum* (non tanquam hospes aut elemosynarius, sed tanquam sacrificans), *erat enim sacerdos Dei altissimi*, etc., adeoque panem et vinum vi officii sui protulisse scribitur, et consequenter in sacrificium, puta pacificum in gratiarum actionem pro victoria Abre a Deo concessa: porro eandem materiam ad sacrificium Missæ præferri notum est; ergo. Hinc

2. Ad Heb. VII, et Psal. CII celebre est sacerdotium Melchisedech, et consequenter sacrificium ejus,

eum hæc correlativa sint: atqui nullo alio loco nisi hic sacrificium Melchisedech exprimitur: ergo ex eo recte colligimus modum, ritumque quo Melchisedech sacrificium offerre solebat. Unde

3. Sententiam hæc claris terminis tradiderunt SS. PP. citati apud Bellarminum lib. I de Missa, cap. VI. Unum aut alterum duntaxat audiamus. S. Clemens Alexand. lib. IV Strom. *Melchisedech, inquit, rex Salem, sacerdos Dei altissimi, qui panem et vinum sanctificatum dedit nutrimentum in typum Eucharistiæ.* S. Cyprianus ep. 65 ad Cœciliam: *In sacerdote Melchisedech sacrificii dominici sacramentum præfiguratum videmus, secundum quod Scriptura divina testatur et dicit: Melchisedech protulit panem et vinum.* S. P. Aug. lib. XVI de Civ. Dei cap. XXII agens de facto Melchisedech hic relato, ita scribit: *Ibi quippe primum apparuit (scilicet in figura) sacrificium quod nunc a christianis Deo offertur toto orbe terrarum, impleturque illud quod longe post hoc factum per prophetam dicitur ad Christum, qui fuerat adhuc venturus in carne, TU ES SACERDOS IN ÆTERNUM SECUNDUM ORDINEM MELCHISEDECH.* Quam ob rem licet plures inter Christum et Melchisedech a SS. PP. assignentur similitudines: ob hanc tamen potissimum dictus est *Sacerdos secundum ordinem Melchisedech* (id est secundum similitudinem materiæ ritumque offerendi) *non secundum ordinem Aaron* (ut loco jam cit. subdit S. P.) *qui ordo fuerat auferendus, illucentibus rebus, quæ illis umbris prænotabantur.* Et recte: nemo enim dici potest sacerdos secundum ordinem Aaron, nisi sit de stirpe aaronica, vel saltem ordinatus ceremoniis in lege statutis; quod Christo nequaquam convenit.

Deinde quod ad repræsentationem attinet, sacerdotium Aaron erat imperfectum et temporale, præfiguravitque Christum juxta statum vitæ passibilis: at vero Melchisedech fuit typus Christi secundum omnes perfectiones sacerdotii ejus. Unde sacrificia legalia tantum præfigurabant cruentum Christi sacrificium, per quod erant consummanda et abroganda: sacrificium vero Melchisedech præfiguravit Christi sacrificium eo modo, quo incruente offerri debebat perpetuo in Ecclesia militante usque ad finem mundi; quam ob rem *juge sacrificium* appellatur Danielis 12. Nec sacrificium Melchisedech erat auferendum per sacrificium Christi, sed potius perfectius reddendum: quemadmodum enim sacrificium Melchisedech erat in pane et vino, ita sacrificium evangelicum a Christo institutum est illius corporis et sanguinis, sed sub speciebus panis et vini.

Sicuti ergo lex vetus velut imperfecta, et umbra legis gratiæ, per hanc abrogata fuit, non item lex naturæ, quæ potius per legem Christi confirmata, et perfecta fuit; ita sacrificium aaronicum, seu legale, per cruentum Christi sacrificium fuit abrogatum, non tamen sacrificium Melchisedech, quod fuit in lege naturæ.

SOLVUNTUR ARGUMENTA. — Obj. I. Nequidem Christus est sacerdos in æternum ratione sacrificii Missæ, quod lingunt catholici: ergo sacrificium Melchisedech

non potest dici maxime propria figura sacrificii Missæ.

Prob. ant. 1. Si Christus sacrificet, habet vicarios et sacerdotes, nam si illos non haberet, non differret a sacerdotibus leviticis.

2. Quia Apost. ad Heb. VII ponit antithesim inter Christum et sacerdotes leviticos, quod illi quotidie sacrificare deberent pro peccatis: Christus autem hoc fecit semel se ipsum offerendo: ergo jam non amplius sacrificat.

3. Quia cap. VIII, 4 ibidem de Christo dicit idem Apost., *si ergo esset super terram, non esset sacerdos*: atqui Christus fatentibus quoque hæreticis est Sacerdos; ergo non est super terram, nec consequenter in altari; adeoque non est sacerdos ratione sacrificii, quod in altari se offerre prætendunt catholici.

Apost. pontificatum Christi commendans, tantum extollit hanc prærogativam, quod jam in cælo assistat vultui Patris, et interpellet pro nobis, scilicet repræsentando unicum sacrificium sui cruentum.

5. Cap. IX, 12 asserit, quod semel introierit in Sancta, æterna redemptione inventa. Item postquam dixerat *ÿ. 24, ut appareat nunc vultui Dei pro nobis*, subdit *ÿ. 25, neque, ut sæpe offerat se ipsum.* Ergo Christus interpellans pro nobis non offert se ipsum in Missa quotidiana.

R. Neg. ant. Quia Apost. ad Heb. VII ostendit sacerdotium leviticum fuisse transitorium, idcirco quod pontifices eorum morte prohiberentur permanere, etc., de Christo autem subdit, quod sempiternum habeat sacerdotium: atqui si non perseveret sacrificare post mortem, sacerdotium ejus non erit sempiternum; nam licet maneat in æternum, non plus manet quam Aaron, cujus tamen sacerdotium transitorium fuisse contendit Apost.; ergo ideo sempiternum dicit esse Christi sacerdotium, quia usque ad finem sæculi incruentum per ministros suos offert sacrificium.

Ad 1 ergo dicendum, quod Christus, licet vicarios et sacerdotes habeat, a sacerdotibus tamen leviticis differat, quia non habet successores. Nam successor ille dicitur qui in alicujus defuncti vel amoti officium subrogatur, sic ut qui præcessit non amplius eo munere fungatur: atqui Christus nunquam sacerdotali munere defungitur, cum hic principalis sit qui sacrificat; ergo, etc.

Ad 2 dico, antithesim plene consistere in eo, quod Christus semel se obtulerit ea oblatione, quæ sola et unica efficax erat ad tollenda omnia mundi peccata, quæ certo fuit cruenta Christi oblatio, quæque opponitur sacrificiis leviticis, quod propter hanc efficaciam nunquam repeti debuerit. Porro sicuti sacramenta instituta sunt, ut sacrificium crucis nobis applicetur; ita et sacrificium Missæ; quod proinde superfluum non est.

Ad 3 respondet Estius inter cætera, pari ratione Christum de cruce tolli, ubi tamen vel maxime sacerdotii officio functus est: nam si in cruce pependit, super terram erat; et consequenter vel in cruce non erat sacerdos, vel si in vita sacerdos fuerit, non